

Z D R A V Á M Ě S T A , O B C E A R E G I O N Y Č R

ROZHOVOR

**Rozhovor se starostou
Zdravé obce Bolatice
a politikem Projektu Zdravá
obec a místní Agendy 21,
Mgr. Herbertem Paverou**

„... i já jsem občas zapomněl“

Obec Bolatice je jedním z nejmladších členů NSZM. Co Vás vedlo k tomu, že jste se stali Zdravou obcí a jaké v tomto ohledu máte další plány?

O aktivitách Zdravých měst jsem se dozvěděl ještě jako ředitel ZŠ Opava – Kylešovice, která je součástí Národní sítě škol podporujících zdraví (Zdravé školy). Zkušenosti z této spolupráce a fakt, že celá řada aktivit pro veřejnost, jako např. Den Země, už u nás probíhala, nás motivovaly zapojit se do NSZM. Uvědomovali jsme si, že naše obec může postoupit dále ve svém rozvoji pouze za předpokladu, že se bude učit dobré věci od jiných. Důležitým faktorem při rozhodování o členství v NSZM byly také její zkušenosti s pravidelnou komunikací s občany a výborné zázemí, které svým členům poskytuje (praktické poradenství, informace o akcích, prověřená metodika apod.). Moje nedávná účast na Letní škole NSZM mě v tomto přesvědčení ještě utvrdila. Díky této letní aktivitě mám již řadu dalších podnětů pro zkvalitnění života v obci.

Jaká jsou Vaše očekávání od členství v NSZM jako obce a jak hodláte využít členství pro širší spolupráci, např. v rámci mikroregionu?

Rádi bychom, kromě již zmíněného, zapojili co nejvíce občanů naší obce do veřejného života. Také chcí své nabyté zkušenosti předávat dalším obcím Mikroregionu Hlučinsko. Věřím, že se mi podaří zapojit alespoň některé kolegy do aktivit Projektu Zdravé město a místní Agendy 21, i když přiznávám, že většina z nich má zatím před sebou pouze vidinu dotací a na duševno a zapojování občanů většinou zapomínají - i já jsem občas zapomněl.

Blíží se září, které je nabitě akcemi na téma doprava a bezpečnost. V Bolaticích jste vymysleli zajímavý program/aktivitu pro starší spoluobčany, můžete prozradit více?

Naše obec se chce postupně zapojovat do co nejvíce kampaní v rámci našich možností. Blíží se Evropský týden mobility, kde bychom se chtěli soustředit na podporu bezpečné silniční dopravy, zejména na jízdu na kole. Zábavnou formou bychom poukázali např. na špatné návyky cyklistů. Často vidíme na nevybavených kolech babičky s holemi a taškami plnými nákupů, jak projíždějí křižovatkou, aniž by zastavily na

„stopce“. No a v rámci Bolatických dožínků, kterých se účastní až 1000 lidí, předvedeme ukázkou správné a nesprávné jízdy přes křižovátku.

TÉMA MĚSÍCE: „ZDRAVÝ VENKOV“

Kolem roku 1800 žila ve městech pouze 2 % světové populace, ostatní obývali oblasti, kterým říkáme venkov. Přitom v rozvinutých zemích dnes, o dvě stě let později, tvoří městské obyvatelstvo přibližně 75 %. Tento hrozivý trend snad nabírá v novém tisíciletí jiný směr a dřívější kontrast mezi průmyslovým - vyspělým a rurálním - zaostalým mizí. Překotná urbanizace a problémy s tím spojené nakonec ukázaly, že venkov má svoji nezastupitelnou úlohu v každé dobře fungující společnosti. Aby si svoji funkci udržel a nadále rozvíjel, je nutné vytvořit dlouhodobé podmínky pro kvalitní život na venkově. Mezi ně patří např. zajištění základní infrastruktury, dostatečná úroveň místních služeb, možnosti kvalitního vzdělávání apod. Konkurenceschopnost venkova pomáhají zvýšit investice do modernizace a inovací, stejně jako např. využívání obnovitelných zdrojů energie a nových technických plodin, které snižují závislost na tradičním zemědělském sektoru. Venkov má rovněž svoji důležitou úlohu v ochraně přírodních zdrojů a životního prostředí, je nositelem tradic a kulturního dědictví, které je třeba udržet pro další generace. Všechny tyto aspekty pak souběžně zvyšují atraktivitu a potenciál venkova a jejich rozvoj je podmínkou zastavení dalšího odlivu zejména mladých generací, kterému dnešní venkovské oblasti čelí.

V letní čas, ve kterém mnozí z nás utíkají z přeplněných měst a hledají azyl na vesnici co nejdále od „civilizace“, vychází toto dvojčíslo Zpravodaje NSZM. Na dalších stránkách se můžete dočíst, jaké aktivity vyvíjejí Zdravá města, obce a regiony, aby podpořily rozvoj zdravého a životaschopného venkova. Řadu zajímavých a užitečných informací naleznete rovněž v pravidelných rubrikách.

Jednou z významných funkcí venkova je ožívování tradičních řemesel a jejich uchování pro další generace.

TÉMA VE SVĚTĚ I DOMA

Venkov čekají v nejbližších letech nebývalé změny – stane se z něho atraktivní a zdravé místo pro život nebo jen skanzen vybydlených vesnic a zaniklých řemesel?

Evropská unie chystá masivní investice a motivuje členskou zemi, aby intenzivní podporou venkovských oblastí snižovala regionální nerovnosti a zastavily odliv mladých lidí do měst. Jejím cílem je vytvořit z venkova prostor, ve kterém se bude dařit nejen ekologickému zemědělství, ale rovněž malým a středním podnikům využívajícím špičkové technologie a vynikající mozky. Zato se má venkov postarat o ochranu a zkvalitňování životního prostředí, kultivaci místní krajiny a uchování tradiční kultury jako součásti historického dědictví.

Podpora rozvoje venkovských oblastí je jednou z priorit Evropské komise a velmi úzce souvisí se Společnou zemědělskou politikou EU. Podpora je založena na sladění priorit na úrovni EU a členských států a specifických požadavků jednotlivých regionů.

Význam venkova podtrhuje i existence celé řady koncepcí, které mají zajistit jeho vyvážený rozvoj v následujících 8 až 10 letech. Základní dokumenty v ČR pro období 2007-13 tvoří **Národní strategický plán rozvoje venkova**, který formuluje spíše obecné cíle a tématické a regionální priority a **Program rozvoje venkova**, který již definuje konkrétní opatření a řeší také otázky financování. Tento program navazuje na právě dobíhající **Horizontální plán rozvoje venkova ČR** pro období 2004-06 (viz také seminář NSZM).

Kromě státních institucí hrají především v realizaci konkrétních aktivit velkou roli také neziskové organizace, odkud přicházejí rovněž významné rozvojové impulsy. Posláním **Spolku pro obnovu venkova**, založeného v roce 1993, je přispívat k rehabilitaci venkova, k obnově a prohloubení společenského a duchovního života, k posílení hospodářské stability a prosperity venkova a ke snaze motivovat občany žijící na venkově k dobrovolné aktivitě. Nejvýraznější akcí Spolku je **soutěž Vesnice roku**, vyhlašovaná již od roku 1995 společně se Svazem měst a obcí ČR, ministerstvy pro místní rozvoj, zemědělství, životního prostředí a kultury. Jinou významnou neziskovou organizací je **Národní observatoř venkova**, která nabízí spolupráci a služby aktérům rozvoje venkova, především **místním akčním skupinám (MAS)**, ve dvou rovinách - mohou přistoupit jako spolupracovníci nebo mohou být členy Observatoře zřízené **Národní sítí rozvoje venkova (NSRV)**. Hlavním zaměřením NSRV je využití a rozvoj potenciálu venkova na základě mezisektorového partnerství, spolupráce s vládními a regionálními organizacemi, servisní a informační služby pro MAS a zastupování jejich zájmů při různých jednáních. V rámci NSRV se přihlásilo ke spolupráci již 30 MAS (více na http://leader.isu.cz/cz/article.asp?article_id=119&lang_id=1). Tématu rozvoje venkova se věnují také studenti. Občanské sdružení **Podblanickem** organizuje se svými partnery již druhé mezinárodní setkání studentů a mladých lidí z Evropy v rámci projektu **Studenti pro venkov**, jehož smyslem je podpořit zájem mladých lidí o život na venkově a aktivně je zapojit do projektů, jejichž cílem je právě zkvalitnění venkovského života (více na www.podblanickem.net/conference). Významným prvkem v rozvoji venkova je dobrovolnictví. To je vlastní např. občanskému sdružení **Šumavská renesance**, jež usiluje o oživení šumavského pohraničí v souladu s místní Agendou 21. O přeshraniční spolupráci a jeho dalších aktivitách se více dozvíte na <http://www.renissance-gabreta.info>.

Mezi iniciativy na podporu venkova patří také projekt **Hlas venkova (Rural Voice)**, jehož cílem je najít a připravit manažery pro venkovské oblasti, poskytovat relevantní informace pro rozvoj venkova a účastnit se mezinárodní nevládní iniciativy PREPARE. Projekt podpořený ze

zdrojů PHARE SPP a C.S.Mott Foundation prostřednictvím PREPARE probíhá v těsné spolupráci **Centra pro komunitní práci (CpKP)**.

V rámci projektu Hlas venkova vydává CpKP elektronický zpravodaj **Venkovské noviny**, určený zájemcům o rozvoj venkova <http://www.cpkp.cz/ruralvoice/>.

Dalším užitečným zdrojem informací jsou např. webové stránky **Poradenského centra pro venkov** <http://www.prvo.cz>.

Za účasti zástupců resortů, krajů, místních akčních skupin, obcí ad. se uskutečnil odborný seminář NSZM k problematice rozvoje venkova.

Problematice rozvoje venkova byl věnován odborný seminář NSZM

Příležitost pro výměnu zkušeností a příkladů dobré praxe přinesl seminář NSZM na téma Rozvoj venkova – spolupráce mikroregionů a místních akčních skupin, který se uskutečnil dne 15. června v Praze v budově Českého svazu vědeckotechnických společností na Novotného lávce.

Odborný seminář zaměřený na ukázkové postupy v oblasti rozvoje venkova a na spolupráci obcí, mikroregionů a místních akčních skupin (MAS) představil úspěšné projekty realizované na mikroregionální úrovni. Konkrétní zkušenosti s realizací projektů, financovaných zejména ze zdrojů Leader, posloužily jako inspirace pro další obce či mikroregiony. Účastníky semináře přivítal ředitel NSZM Ing. Petr Švec, připomněl poslání NSZM a představil ve stručnosti aktivity asociace pro letošní rok.

První odborný příspěvek přednesl Ing. Rostislav Hošek z Ministerstva zemědělství ČR a věnoval se **Národnímu strategickému plánu pro rozvoj venkova**, který definuje hlavní priority pro čerpání prostředků z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD). Tento samostatný finanční nástroj bude řešit podporu zemědělského prostoru ve všech 25 zemích EU. V ČR se EAFRD věnuje obcím do 2 tis. obyvatel, a týká se tedy cca 2,6 milionů obyvatel.

Mgr. Magdalena Svatoňová z Krajského úřadu Zdravého kraje Vysočina ve své prezentaci **Rozvoj venkova na Vysočině** představila samostatný účelový Fond Vysočina. Fond je částečně zaměřen na rozvoj venkova a v loňském roce bylo v jeho rámci rozděleno 69 mil. korun. Stejná částka je k dispozici také pro letošní rok. Pro další programovací období EU je připraven projekt **Partnerství pro Vysočinu**, na kterém spolupracují města a obce, neziskový i komerční sektor. Významnou

součástí projektu je také sběr projektových návrhů pro financování ze zdrojů EU, který za metodické podpory NSZM průběžně probíhá. V současnosti je zde naplněno přes 1800 návrhů projektů (více na <http://partnerstvi.nszm.ecn.cz>).

MAS jako potenciál pro rozvoj místního partnerství byla tématem prezentace Mgr. Michala Jarolímka z Národní observatoře venkova, o.p.s., založené v roce 2005 jako servisní organizace pro potřeby

Ve Zdravém městě Jilemnice se letos konal již 2. ročník Krakonošových letních podvečerů, kterých se zúčastnil také Spolek jilemnických dam a paní.

MAS (více viz výše). MAS vznikají často kvůli konkrétním projektům a účelovému čerpání finančních prostředků. Základní podmínky udržitelnosti MAS tvoří vzdělávání a kvalifikace členů, profesionalizace, vícezdrojové financování a otevřenost vůči veřejnosti.

Roli mikroregionů při fungování MAS přiblížil účastníkům semináře Václav Pošmurný z MAS Posázaví, o.p.s. MAS úzce spolupracuje s mikroregionem, také díky působení **Dobrovolného svazku obcí**. Role mikroregionu spočívá zejména v péči o územní rozvoj, spolupracuje s podnikatelským sektorem, působí ale také jako informační zdroj pro veřejnost či v oblasti vzdělávání představitelů obcí. Realizuje ale rovněž vlastní projekty a spolupracuje se zahraničím. Předpokladem úspěšného fungování mikroregionu je vlastní profesionální manažer a vícezdrojové financování. Pohledu z druhého konce se **Přínosy MAS pro rozvoj mikroregionu** věnoval ve své prezentaci Jan Malík z mikroregionu Sdružení Růže. MAS zde zajišťuje partnery a finanční zdroje pro rozvoj mikroregionu. Pomáhá také předkladatelům projektů s jejich realizací a dohlíží na přínos těchto projektů pro region. V loňském roce byly vybrány k financování např. projekty Oživení zámeckého parku – Nové Hrady, či Využití méně hodnotné dřevní hmoty mechanizovanou těžbou.

Prezentaci na téma **Energeticky soběstačná obec** přednesla přítomným Ing. Lucie Stuchlíková, zástupkyně CZ BIOM – Českého sdružení pro biomasu a společnosti PORSENA, o.p.s. Energetická soběstačnost předpokládá dosažení takové míry zásobování energií z místně dostupných zdrojů, které postačí pro zachování a udržení základních funkcí místního společenství. Stavební i jiná opatření vedoucí k energetické soběstačnosti vychází z příslušných směrnic EU a ve svých důsledcích znamenají nejen úspory energie a snížení zátěže pro životní prostředí, ale také třeba vznik nových pracovních míst.

Spolupráce MAS a mikroregionu byla také tématem prezentace Jana Helíška, starosty Zdravé obce **Strašín**. Tato šumavská obec má i s přilehlými osadami celkem 365 obyvatel a potýká se s problémy opomíjeného příhraničního regionu, především s odchodem mladých lidí, nedostatkem škol a postupným vyliďňováním. Strašín těmto problémům čelí také díky působení zdejšího občanského sdružení Přátelé Šumavy. Komunální politika je založena na aktivní komunikaci s obyvateli prostřednictvím např. mobilních telefonů, webových stránek či dotazníkovými šetřeními. Lidé mohli své názory vyjádřit i na veřejném projednávání komunitního Plánu zdraví a kvality života. Strašín se aktivně zapojuje do kampaní NSZM a pracuje na rozvoji vztahů s Národním parkem a chráněnou krajinnou oblastí Šumava, s místními podnikateli, zdravotnickým zařízením, školou a dalšími subjekty.

Ing. Jana Tesařová z Centra Veronica – Hostětín představila aktivity **Centra modelových projektů pro venkov**. Obec Hostětín leží v Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty. Region se potýká s hrozbami, jako je změna využití půdy, ale také s úbytkem obyvatel. Při přípravě a realizaci projektů je kladen důraz na udržitelný rozvoj a spolupráci všech subjektů, řada projektů je také zpracovávána i financována společně se zahraničními partnery. Mezi podpořené projekty patří např. obecní výtopena na biomasu, moštárna, kořenová čistírna odpadních vod, sušička ovoce či seminární budova Centra Veronica – Hostětín. V roce 2005 byla ve spolupráci s mikroregionem založena MAS Bojkovsko s cílem společné přípravy na čerpání zdrojů z programovacího období EU 2007–13.

DOBRÁ PRAXE

Zdravá města, obce a regiony udržují tradice venkova a přispívají k jeho udržitelnému rozvoji

Mezi priority zdravého venkova patří kromě udržení tradičních lidových zvyků a řemesel také podpora turistického ruchu. Nejčastější formou podpory je výstavba cyklostezek a další turistické infrastruktury. Dotace z EU pomáhají rovněž s realizací projektů, které přispívají k celkovému zkvalitnění života na venkově.

Kulturní a společenská akce v historickém městě je příležitostí k připomenutí některých venkovských lidových zvyků a vazeb města na okolní krajinu. Ve Zdravém městě **Telč** proběhly 13. srpna Historické slavnosti Zachariáše z Hradce a Kateřiny z Valdštejna a Mozartova jízda. Kromě nejrůznějších průvodů s historickou tematikou a vystoupení s lidovými písničkami a tanci se na náměstí Zachariáše z Hradce konal také tradiční jarmark. Návštěvníci si mohli prohlédnout ukázky lidových řemesel, jako je kovářství, hrncířství či řezbářství. Podobného zaměření je i projekt Zdravého města **Hodonín** s názvem „Hodonín – Zisterdorf, města turistiky, folklóru a kultury“. Vždy o víkendů nejbližším ke svátku sv. Vavřince se zde konají Svatovavřínecké slavnosti, jejichž program

Tradiční Svatovavřínecké slavnosti probíhají ve Zdravém městě Hodonín vždy na svátek sv. Vavřince, kdy město ožívá sobotním jarmarkem s tradičními lidovými řemesly. Na pozvání místní chasy se sjedou z okolních vesnic slovácké kůžky v pestrých lidových krojích z širokého okolí.

je tvořen sobotním jarmarkem a nedělními folklórními vystoupeními. Společně se slovenským městem Holíč pořádá Hodonín „Hodonínský kulturní podzim“, jehož součástí je také Svátek vína. Tradiční lidová veselice připomíná povolení nálevu vína historickým majitelem panství

Pertoldem z Lipé. Kulturní akci s názvem Krakonošovy letní podvečery 2006 pořádalo Zdravé město **Jilemnice** a přilehlý Svazek obcí Jilemnice během druhého prázdninového týdne. V průběhu čtyřdenní přehlídky, již se účastnil i samotný Krakonoš, mohli její návštěvníci shlédnout vystoupení dětí z MŠ a ZŠ, dobrovolníků a nadšenců z různých divadelních, pěveckých a sportovních spolků působících v obcích Svazku. Profesionální umělce zastupovala například operní pěvkyně Věra Poláčková – Kavanová, rodačka z Jilemnice. V rámci akce proběhlo také vyhlášení výsledků soutěže s názvem „Krakonoš chválí“, která oceňuje firmy, podnikatele a živnostníky, přispívající svojí činností k rozvoji místních obcí.

Na své nejmladší obyvatele hodně spoléhá Zdravá obec **Strašín**. Proto zde pořádají akce pro děti ve škole i mimo ni, jako je např. tvořivé odpoledne či dětská Svatojánská noc. S akcemi orientovanými na přírodu pomáhá Národní park Šumava a občanské sdružení Přátelé Šumavy. V rámci partnerství se sousedním Bavorskem proběhla v červnu ve Strašíně návštěva studentů z mnichovské zemědělské univerzity, kteří si prohlédli hospodaření zemědělského družstva a místních soukromých zemědělců. Zpracovávání místních plodin podporuje v rámci svého rozvoje Zdravá obec **Křížany**. Díky dotaci z programu LEADER se zde podařilo rozšířit zařízení moštárny a palírny. K obnově místní lidové architektury přispívá výroba dřeva a stavebních prvků pro opravy roubených staveb. Realizuje se zde také projekt Cyklostezka Křížany – Zdislava, který m.j. zahrnuje obnovu původní ovocné aleje podél cesty. Rozvoj turistického ruchu je klíčovou aktivitou také pro Zdravý mikroregion **Drahanská vrchovina**, tvořený dobrovolným svazkem dvanácti obcí západně od moravského města Vyškova. Místní atraktivní přírodní podmínky lákají stále více návštěvníků, proto obce mikroregionu podporují výstavbu nových pěších tras a cyklostezek, které propojí zdejší přírodní a kulturní památky. V obci Račice, místní částí Pístovice, vznikne na Riviéře u rybníka nové sportovně turistické

Masopustní slavnosti, v tomto případě ve Zdravé obci Strašín, patří mezi tradiční zvyky nejen na venkově.

středisko. Pro zimní návštěvníky chystá mikroregion Drahanská vrchovina také zhotovení turistického značení lyžařských běžeckých tras. Zajistit techniku pro úpravu běžeckých tratí na hřebenu Vsetínských vrchů se za pomoci dotací podařilo Svazku obcí **Valašsko – Horní Vsacko**, jehož členem je také Zdravé město **Vsetín**. Svazek obcí má během následujících tří let v úmyslu zprovoznit **cyklostezku Bečva**, jejíž trasa povede ze Vsetína do Velkých Karlovic. Příští rok by mohl Svazek obcí žádat na projekt s celkovou hodnotou téměř 80 mil. korun dotaci z evropských fondů. Vsetín je připraven poskytnout výhodné úvěry obcím, které by měly problémy s krytím spoluúčasti. Jeden z úseků cyklostezky byl již proveden v rámci projektu **Čistá řeka Bečva**, který řeší problematiku čištění odpadních vod v celkem patnácti městech a obcích bývalého okresu Vsetín.

Příklady dobré praxe z dalších oblastí naleznete v **Databázi příkladů dobré praxe** - <http://www.dobrapraxe.cz>.

ZDROJE A PROJEKTY

Zdroje

Finance na podporu venkova budou mít tři hlavní zdroje

Pro podporu rozvoje venkova bude v příštím programovacím období 2007-13 možné využít v zásadě tři zdrojů – **Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD)**, **Regionálních operačních programů (ROP)** a tzv. **iniciativ Společenství** (zejména Interreg). Výjimkou se mohou stát svým rozsahem či zaměřením specifické projekty, např. čistírny odpadních vod v obcích nad 2000 ekvivalentních obyvatel, které bude možné financovat z **Operačního programu životního prostředí (OP ŽP)**, velké nadregionální projekty venkovského cestovního ruchu pak z **Integrovaného operačního programu (IOP)**. Celkové veřejné zdroje (domácí a EU) v oblasti venkova by v průměru měly každoročně dosahovat necelé **půl miliardy** korun (459 mil. Euro). Více jak polovina těchto peněz bude určena na zlepšování životního prostředí a krajiny.

Jednotlivé ROP vycházejí z potřeb krajů, které je v rámci NUTS II spoluvytváří a podpora venkova je zahrnuta v některé z prioritních os. (např. kraje Jihomoravský a Vysočina mají podporu venkova obsaženou v prioritní ose 3 - Rozvoj měst a venkovského prostoru). Finanční podporu lze získat také ze zdrojů krajských samospráv. Jedním z úspěšných příkladů pomoci je regionálně zaměřený **Fond Vysočiny**, který prostřednictvím svých programů nejen poskytuje dotace na rozvojové projekty, ale rovněž pomáhá žadatelům připravit se na striktní podmínky čerpání zdrojů ze Strukturálních fondů EU. Přestože téměř všechny kraje rozdělují část svých prostředků pomocí grantů, Fond Vysočiny dosud zůstává jediným uceleným systémem takové podpory v ČR a v letošním roce rozdělí, stejně jako loni, 69 mil. korun v Programu obnovy venkova a další desítky milionů v dalších programech jako například Rozvoj vesnice 2006, Biodopady 2006, Čistá voda 2006 a dalších (více na <http://www.kr-vysocina.cz/www/fondvysociny>).

Další aktuální informace naleznete na <http://www.mze.cz>, <http://www.mzp.cz> (odkaz „Zahraniční vztahy/EU“, „Evropské fondy“) a na webových stránkách Regionálních rad jednotlivých regionů soudržnosti (např. <http://www.jihovychod.cz>). Návrhy všech operačních programů – sektorových i regionálních, aktuální výzvy a další užitečné informace jsou k nahlédnutí na <http://www.strukturalnifondy.cz>.

Projekty

Biomasa může zajistit energetickou soběstačnost

Energetická agentura Vysočiny připravila projekt, který nabízí obcím mikroregionu Telčsko jistotu dlouhodobého zásobování obnovitelnými palivy a zároveň umožní zachování zdejšího hodnotného krajinného rázu.

Součástí připravované energetické koncepce kraje Vysočina je také projekt **Podpora rozvoje využívání biomasy na Telčsku**, na který se podařilo získat dotace z fondu CBS Phare, Grantového schématu Udržitelný rozvoj a ochrana životního prostředí a Státního fondu životního prostředí. Kromě řešení dlouhodobého zásobování obcí biopalivy si projekt klade za cíl také zvýšení informovanosti obyvatel o obnovitelných zdrojích energie a jejich výhodách. V každé obci mikroregionu Telčsko bude instalován ukázkový kotel na biomasu, k tématu proběhnou četné semináře a konzultace. Projekt předpokládá vytvoření uzavřeného a soběstačného systému využívání obnovitelných zdrojů energie, jehož součástí bude pěstování energetických rostlin místními zemědělci, zpracování biopaliva přímo v obci a přímé zásobování obyvatelstva tímto palivem. V počátečním stádiu zajistí dodávky paliva Energetická agentura Vysočiny, kotle budou zapůjčeny obyvatelům od Mikroregionu Telčsko. Pěstování a zpracovávání biopaliva může vyřešit v regionu s typickým krajinným rázům problém s nadprodukcí potravin či se zpracováním odpadu ze zemědělství i z dřevařského průmyslu, a přispět také ke zlepšení péče o krajinu. Předpokládá se rovněž nárůst počtu pracovních míst v novém odvětví a v neposlední řadě zlepšení kvality ovzduší díky útlumu využití pevných paliv.

STALO SE

Zástupci Zdravých měst se společně vzdělávali na Letní škole NSZM 2006

Zdravé město Litoměřice hostilo ve dnech 11.–14. července účastníky Letní školy NSZM 2006. Vzdělávací setkání bylo tentokrát zaměřeno především na zapojení celého úřadu do realizace PZM a MA21.

Letní školy NSZM 2006 se zúčastnilo 45 zástupců z 24 Zdravých měst, obcí a regionů, kteří tak absolvovali již **5. blok akreditovaného vzdělávacího programu NSZM pro koordinátory PZM a MA21**. Úvodní diskusní workshop byl věnován spolupráci koordinátorů PZM a MA21 s tajemníky úřadů Zdravých měst, obcí a regionů, s politiky a projektovými manažery. Ředitel NSZM Ing. Petr Švec se ve své prezentaci zaměřil na systém PZM a MA21 v organizační struktuře úřadu a upozornil m.j. na nutnost politického zastřešení celého procesu. Zdůraznil také význam **Metodiky NSZM**, jejíž vize by mohly být podkladem pro plán každého Zdravého města. Její elektronická verze je dostupná na adrese <http://www.nszm.cz/metodika>. V další diskusi hovořili účastníci Letní školy o přímých a nepřímých zodpovědnostech koordinátora PZM a MA21, jejíž výstupy byly zapracovány do Metodického listu **Souhrn zodpovědností koordinátora PZM a MA21**. V úvodu odpoledního bloku prezentovala Ing. arch. Marie Petrová z Ministerstva životního prostředí téma institucionální podpory **Kritérií místní agendy 21 a Databázi MA21**. Přítomnost města či obce v této databázi je dosud jediným oficiálním měřítkem kvality procesu MA21, a proto ředitel NSZM Petr Švec vyzval zástupce Zdravých měst k aktivnímu plnění databáze. Zároveň připomněl výhody vzájemné

spolupráce Zdravých měst, obcí a regionů na konkrétních projektech. Upozornil také na možnost vytváření **zásobníků projektů** v rámci **DataPlánu NSZM**.

Pro praktickou část Letní školy NSZM 2006 byli její účastníci rozděleni do dvou skupin a věnovali se střídavě diskusím nad prezentovanými tématy a tréninku metody Logického rámce (Log Frame) pro přípravu a vedení projektů. Metodu představil přítomným odborný lektor Ing. Dalimil Vítek. Modelový projekt představovala kampaň **Evropský týden mobility** (ETM). Účastníci Letní školy si mohli vyzkoušet tvorbu tzv.

Na počátku léta se zástupci Zdravých měst, obcí a regionů společně se svými odbornými partnery sešli na již páté Letní škole NSZM, tentokrát v příjemném prostředí historického města Litoměřice.

myšlenkových map a využít pomocné metody, jako je brainstorming či brainwriting. Obě skupiny se také zabývaly přípravou modelového projektu na téma **Centrum pro zdraví v Mladé Boleslavi**, či pomocí metody Log Frame nastínily nutnou přípravu a výstupy kampaně **Evropský týden mobility**.

Další díl akreditovaného vzdělávacího programu pro koordinátory PZM a MA21 proběhne v rámci Podzimní školy NSZM 2006 1.–3. listopadu ve Zdravém městě Pelhřimov.

Další informace, včetně zápisu, fotodokumentace a pracovních materiálů naleznete na <http://www.nszm.cz/ls>.

TELEGRAFICKY

Střípky z měst

NSZM, Kraj Olomoucký a Zlínský

V návaznosti na aktivity NSZM ve Zdravém kraji Vysočina a Jihomoravském kraji z loňského roku proběhnou v druhé polovině roku 2006 další pilotní ukázky **budování místního partnerství a posilování projektové kapacity**. Tentokrát se bude jednat o příklady v kraji **Olomouckém a Zlínském**. Důraz bude kladen zejména na zapojení všech relevantních cílových skupin - veřejná správa, neziskové organizace, firmy, vzdělávací instituce apod.

NSZM

Další členové NSZM se zapojují do série tzv. **projektových inkubátorů**. Inkubátory prozatím probíhají ve Zdravých mikroregionech **Kuřimka, Dražanská Vrchovina a Kroměřížsko** a další budou následovat. Tyto konzultace ze strany NSZM a jejích odborných partnerů, představují odbornou a praktickou pomoc při přípravě kvalitních projektů pro blížící se programovací období 2007-13.

NSZM

V druhé polovině 2006 zahajuje NSZM sérii jednoduchých **akreditovaných vzdělávacích programů** v jednotlivých krajích, financovaných z prostředků Evropského sociálního fondu. Vzdělávání je zaměřeno zejména na seznámení s problematikou udržitelného rozvoje, strategického řízení a místní Agendy 21 jako nové metody kvality veřejné správy. Hlavní cílovou skupinou jsou pracovníci krajských, městských a obecních úřadů. Nejbližší aplikace proběhnou v **Jihomoravském, Středočeském a Pardubickém** kraji a kraji **Vysočina**.

NSZM

V září t.r. startují nové projekty, na kterých se partnersky podílí také NSZM. Jedná se o projekt **„Partnerství pro udržitelnou spotřebu a výrobu“**, jehož cílem je zavádění udržitelnějších vzorců spotřeby a výroby (USV). Projekt české informační agentury životního prostředí CENIA se zaměřuje na nové koncepty a postupy a na jejich praktickou aplikaci v soukromém i veřejném sektoru. Rolí NSZM je zejména přenos příkladů dobré praxe v oblasti USV. Druhý projekt **„Rozvoj sítě environmentálních poradenských a informačních center Moravskoslezského kraje II“**. NSZM v rámci projektu spolupracuje s Moravskoslezským krajem, nositelem projektu, na vytvoření facilitačního centra pro školení kvalifikovaných facilitátorů nejen pro oblast procesů MA21. Zároveň bude NSZM aktivně pracovat na rozšíření stávajícího počtu MA21 na území kraje. Mezi další partnerské organizace, se kterými NSZM spolupracuje na konkrétních aktivitách a projektech patří Centrum pro otázky životního prostředí UK. Projekt s názvem **„URSUS“**, jehož cílem je zjistit, jakým způsobem urbanizované systémy závisí na okolním prostředí a jak na druhé straně socioekonomický metabolismus ovlivňuje ekosystémy a jejich služby včetně biodiverzity, poběží od září tohoto roku.

Kalendářium

5.9. – NSZM ve spolupráci se Zdravým městem Litoměřice bude hostit **švédskou delegaci** z ministerstva udržitelného rozvoje. Diskutována bude m.j. možná budoucí spolupráce na poli environmentálně šetrných technologií a jejich konkrétní aplikace v praxi.

13.9. – V Lidových novinách vyjde již druhá **příloha Zdravých měst, obcí a regionů**, tentokrát věnovaná nosnému Tématu NSZM „Bezpečná a udržitelná doprava“.

13.-15.9. – V Karlových Varech proběhne 9. ročník mezinárodní konference **Doprava a technologie k udržitelnému rozvoji**, na které budou prezentovány rovněž příklady dobré praxe ze Zdravých měst. Více na <http://www.nszm.cz/udrzitelnadoprava>.

15.9. – V tento den se uzavírají nominace do soutěže **Dobrá rada na zlato**, jež se zaměřuje propagaci projektů v oblasti zaměstnanosti a podpory rozvoje lidského kapitálu. 15. září je rovněž poslední den, kdy je možné poslat hlas některému z nominovaných projektů. Více na <http://soutez.topregion.cz>.

16.-22.9. – V těchto dnech se uskuteční další ročník významné mezinárodní kampaně **Evropský týden mobility**, v jehož rámci proběhne také 22.9. **Den bez aut**. Letošní ETM navazuje na evropskou spotřebitelskou kampaň na ochranu klimatu „**I ty ovládáš změny**

klimatu“. Více informací na <http://www.nszm.cz/etm> nebo <http://www.env.cz/edba>.

19.9. – Proběhne ve Zdravém městě Chrudim konference **Bezpečná cesta do školy**, která představí příklady dobré praxe ke stejnojmennému projektu a dalším aktivitám v rámci Evropského týdne mobility. Další podrobnosti bude obsahovat informační email infoservisu NSZM.

20.-22.9. – V prostoru kláštera Premonstrátů v Teplé u Karlových Varů je v tomto termínu pořádána **Národní konference o venkovu 2006**. Program a podrobné informace naleznete na <http://leader.isu.cz>.

21.9. – Ve Zdravém městě Prostějov proběhne další **Sekce NSZM** s názvem „Bezpečná a udržitelná doprava ve Zdravém městě Prostějov“. Setkání bude tentokrát zaměřeno na problematiku dopravy a její bezpečnosti a na další aspekty tzv. udržitelné dopravy. Více informací na <http://www.nszm.cz/sekcedoprava>.

26.9. – Ve Zdravém městě **Velké Meziříčí** proběhne další **Metodický seminář politiků PZM a MA21**, tentokrát zaměřený na problematiku tvorby projektů a spolupráce s projektovými manažery. Více informací na <http://www.nszm.cz/ms>.

27.9. – V tento den se rovněž uzavírají přihlášky do soutěže **O lidech s lidmi**, která oceňuje obce, města a kraje za dobrou komunikaci s veřejností a podporu demokracie na místní a regionální úrovni. Více na <http://www.cpkp.cz/soutez>.

30.9. – Poslední den, ke kterému je možné se přihlásit k **Tématu NSZM** na období 2006-2007 **„Bezpečná a udržitelná doprava“**. Více na <http://www.nszm.cz/doprava>. Rovněž se jedná o finální datum pro vyjádření se k podmínkám naplňování tzv. **Ligy NSZM**. Více na <http://www.nszm.cz/liga>.

30.9. – Tento termín byl Ministerstvem vnitra ČR stanoven jako finální datum pro všechny organizace, které se zapojily do soutěže o **cenу ministra vnitra za kvalitu v územní veřejné správě** a odeslaly tak závěrečnou zprávu. Více informací na http://www.mvcr.cz/souteze/2006/kvalitavs_06.html.

TÉMA PŘÍŠTÍHO MĚSÍCE

Tématem měsíce září bude „Bezpečná a udržitelná doprava“

KONTAKTY

NSZM ČR, Šrobárova 48, 100 42 Praha 10
T: +420 602 500 639 | E: info@nszm.cz | W: www.nszm.cz
Petr Švec, národní koordinátor Projektu Zdravé město WHO v ČR

(použití ilustrační fotografie pocházejí z archivů NSZM ČR a Zdravých měst, obcí a regionů ČR)

Materiál byl podpořen ze zdrojů Evropského sociálního fondu a Ministerstva životního prostředí ČR